

درس نهم
دانش زبانی
وابسته های اسم (۱)
صفت بیانی

ادبیات فارسی
پایه : هشتم

تهیه و تنظیم : شیرین عبابافها

نگاهی به گذشته

اجزای یک گروه اسمی

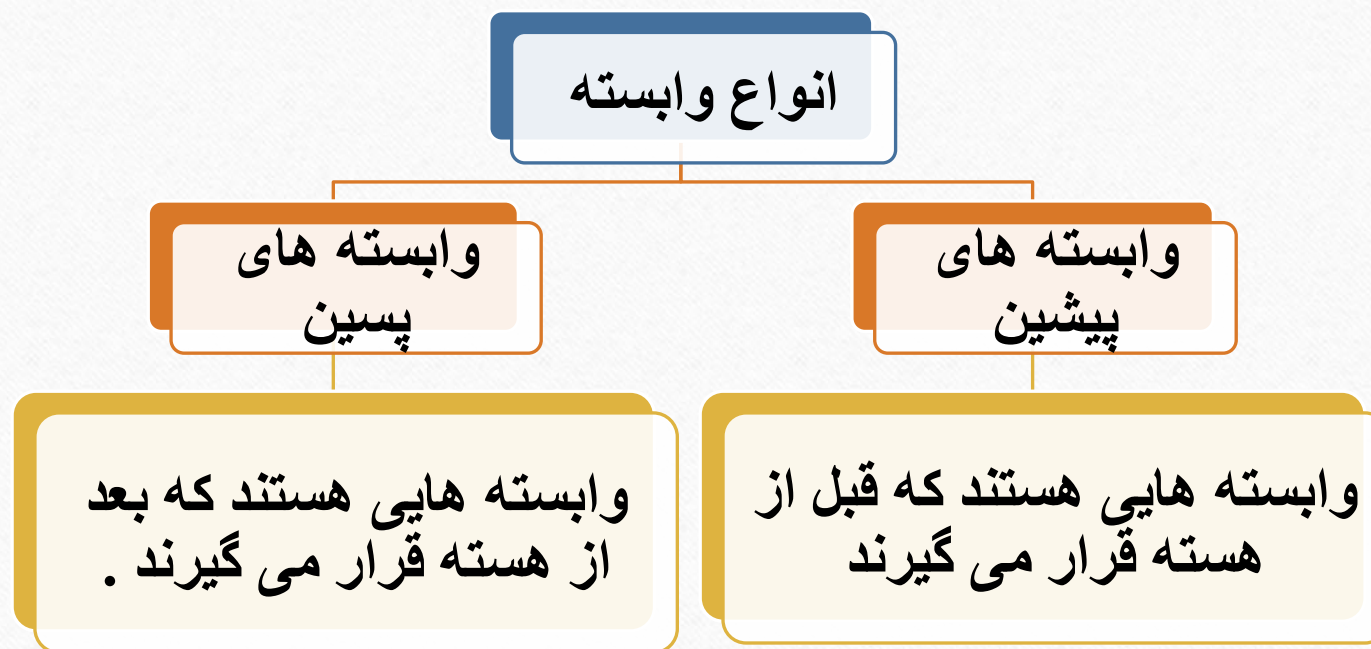
وابسته :

وجود وابسته در گروه اسمی ، اختیاری است
هر گروه اسمی می تواند یک یا چند وابسته
داشته باشد
یک گروه اسمی می تواند بدون وابسته باشد

هسته :

اصلی ترین بخش یک گروه اسمی است
وجود هسته ، اجباری است
هر گروه اسمی ، حتماً یک هسته دارد

وابسته های اسم : کلمات یا بخش هایی هستند که به هسته افزوده می شوند .

انواع وابسته های پسین

مضاف الیه

اسمی است که پس از اسم دیگری
می آید و توضیحی درباره آن می دهد
تا معنای آن را کامل کند .

صفت بیانی

صفتی است که پس از اسم می آید
و درباره چگونگی و ویژگی های
اسم توضیح می دهد .

به مثال زیر توجه کنید :

دانشجوی کوشا ، مقاله خوبی نوشت

گروه اسمی (نهادی) : دانشجوی کوشا ← هسته : دانشجو /// وابسته پسین : کوشا
(کوشا ، صفت بیانی است و درباره ویژگی های اسم قبل از خود (دانشجو) توضیح می دهد .)

گروه اسمی (مفعولی) : مقاله خوب ← هسته : مقاله /// وابسته پسین : خوب

(خوب ، صفت بیانی است و درباره ویژگی های اسم قبل از خود (مقاله) توضیح می دهد .)

به مثال زیر توجه کنید :

باغبان مهربان ، گلهای صورتی را کاشت

باغبانِ مهربان

هسته : باغبان

وابستهٔ پسین
صفت بیانی :
مهربان

گلهای صورتی

هسته : گل

وابستهٔ پسین
صفت بیانی :
صورتی

در گروه اسمی ، به مجموعه هسته و صفت بیانی ، « ترکیب وصفی » گفته می شود

اسم + ـ + صفت بیانی ← ترکیب وصفی

در گروه اسمی ، به مجموعه هسته و مضاف الیه ، « ترکیب اضافی » گفته می شود .

اسم + ـ + اسم یا ضمیر ← ترکیب اضافی

مضاف الیه

به جمله زیر توجه کنید :

صدای کلاغ ها سکوت باغ را می شکست

گروه اسمی (نهادی)
صدای کلاغ ها

- هسته : صدا
- وابسته پسین (مضاف الیه) : کلاغ ها

گروه اسمی (مفعولی)
سکوت باغ

- هسته : سکوت
- وابسته پسین (مضاف الیه) : باغ

طریقه تشخیص صفت بیانی از مضاف الیه

۱- به آخر ترکیب ، « تر » اضافه می کنیم :
اگر ترکیب ، معنادار بود ، کلمه بعد از هسته ، صفت بیانی است و در غیر این صورت ، مضاف الیه است .

مثال : مادر دلسوز ← مادر دلسوزتر ← معنا دارد ← ترکیب وصفی
(دلسوز : صفت بیانی)

مادر مجید ← مادر مجیدتر ← معنا ندارد ← ترکیب اضافی
(مجید : مضاف الیه)

طریقه تشخیص صفت بیانی از مضاف الیه

۲- بین ترکیب ، « ی » اضافه می کنیم
اگر ترکیب معنا دار بود ، کلمه بعد از هسته ، صفت بیانی است و در غیر این صورت ،
مضاف الیه است .

مثال : مرد جوان ← مردی جوان ← معنا دارد ← ترکیب وصفی
(جوان : صفت بیانی)

کتاب علوم ← کتابی علوم ← معنا ندارد ← ترکیب اضافی
(علوم : مضاف الیه)

طریقه تشخیص صفت بیانی از مضاف الیه

۳- بین ترکیب ، « ی که » می آوریم و در پایان ترکیب ، « است » قرار می دهیم .
اگر ترکیب ، معنا دار بود ، کلمه بعد از هسته ، صفت بیانی است و اگر معنادار نبود ، مضاف الیه است .

مثال : کتاب خواندنی ← کتابی که خواندنی است ← معنادار است ← ترکیب وصفی
(خواندنی : صفت بیانی)

میز دانش آموز ← میزی که دانش آموز است ← معنا ندارد ← ترکیب اضافی
(دانش آموز : مضاف الیه)

به ترکیب های زیر توجه کنید :

دیوارِ مسجد ← هسته : دیوار وابستهٔ پسین (مضافٌ الیه) : مسجد
دیوارِ مسجد تر / دیواری مسجد / دیواری که مسجد است (معنا ندارند)

همایشِ پُر افتخار ← هسته : همایش وابستهٔ پسین (صفت بیانی) : پُر افتخار
همایشِ پُر افتخار تر / همایشی پُر افتخار / همایشی که پُر افتخار است (معنا دارند)

عزیزان ،
لحظات زندگی تون سرشار از
موفقیت و شادکامی